

OSKA farmaatsiatööstuse uuringu infotund

Riina Tilk
Elin-Külliki Kruusmaa

29.10.2024

• Eesti Tööstuspoliitika 2035

Tööstuspoliitika tulemusmõõdikud 2035:

- Tööstuse **lisandväärtus töötaja kohta** EL27 keskmisest on >80%
- Tööstuse **ekspordi osakaal** tööstustoodangust on >80%
- **Kestlikkuse** põhimõtete rakendamine, lähtudes **konkurentsivõimest, tootlikkusest ja teadmismahukusest**

Farmaatsiatööstus – kõrgtehnoloogiline, innovatiivne, kõrge lisandväärtuse potentsiaaliga, ekspordile orienteeritud ning kõrge kvalifikatsiooniga töötajatega sektor

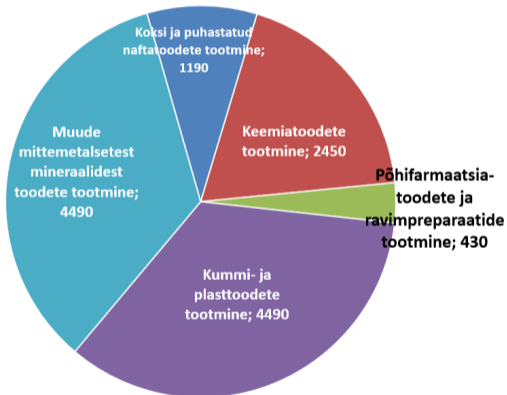

Kui palju on Eestis ravimitootmisettevõtteid?

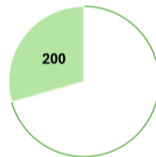

Farmaatsiatööstuse osakaal keemiatööstuses

Keemiatööstus

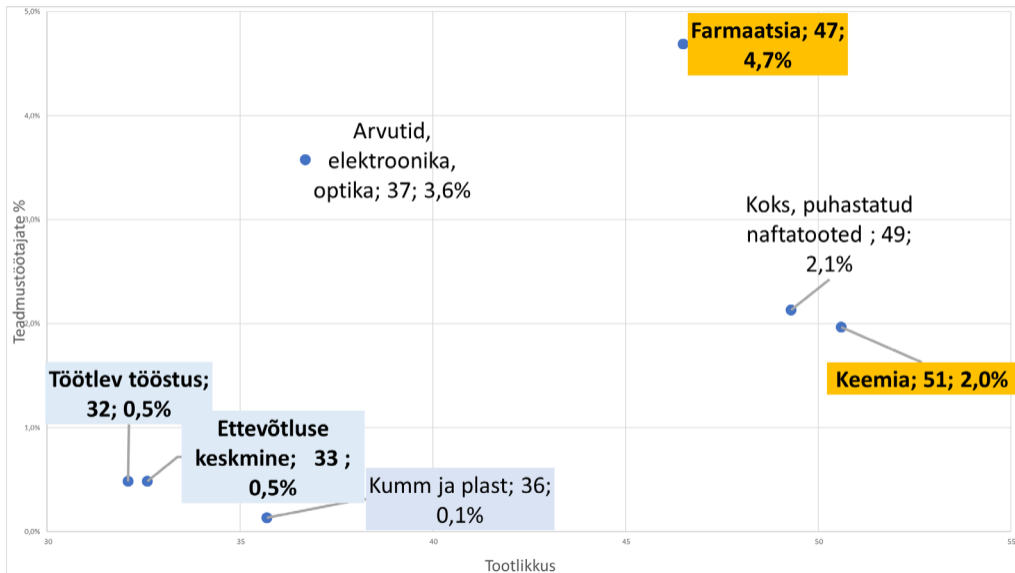

Teadus-
arendustegevus
biotehnoloogia vallas

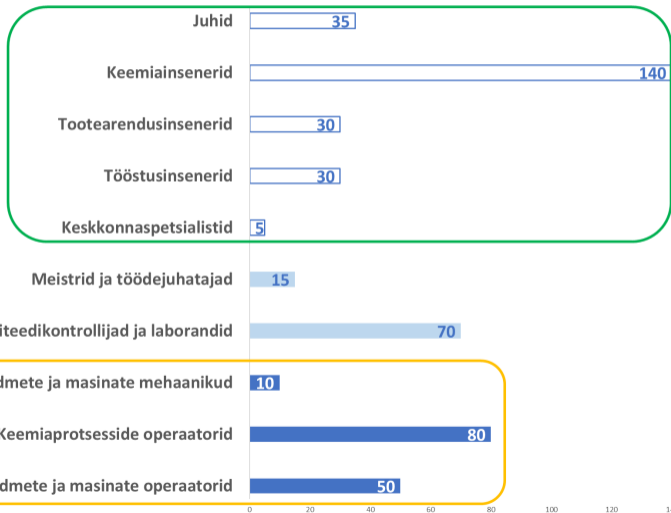

~ 600
hõivatut

Teadmustöötajate osatähtsus ja alavaldkonna tootlikkus

Farmaatsiatööstuse põhikutsealade töötajad 2023

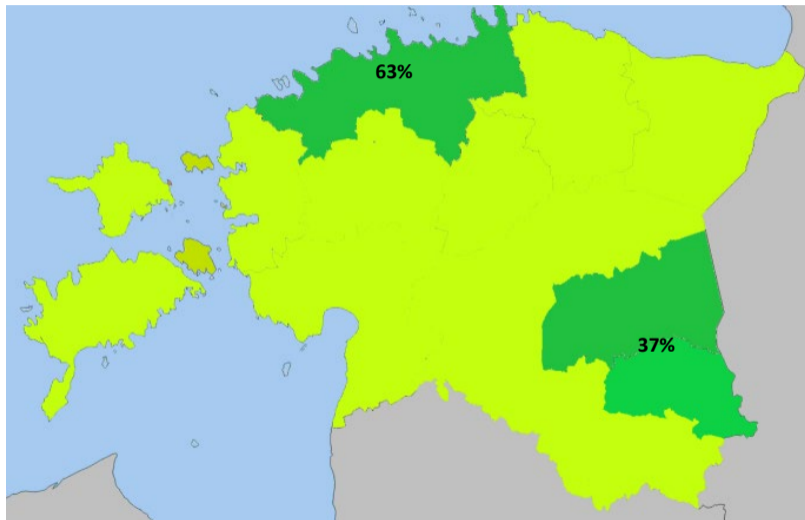

50%
tippspetsialistid

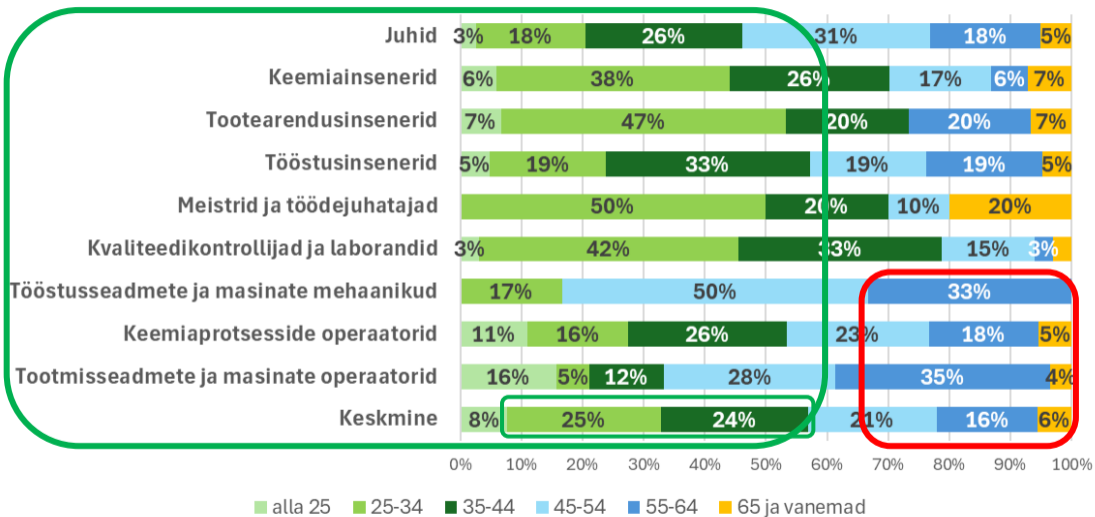
17% keskastme
spetsialistid

33% oskustöötajad

Kus paikneb Eesti farmaatsiatööstus?

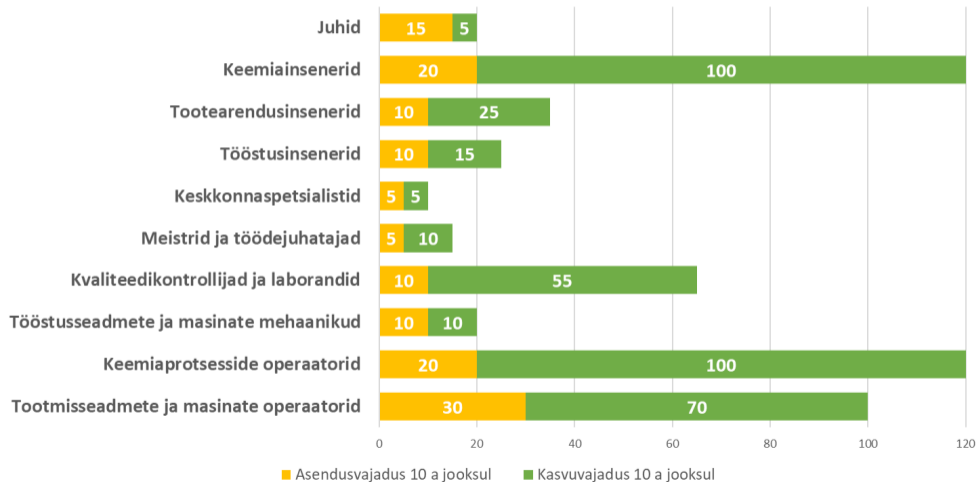

Üle poole töötajatest on alla 45-aastased

Farmaatsiatööstus vajab 10 a jooksul juurde 530 erineva tasemega spetsialisti, kellest 3/4 on täiendav tööjõud

Üleilmsed arengusuunad ja farmaatsiatööstust mõjutavad trendid

Ravimitööstus ja -turg on üleilmne

Geopoliitiline olukord

- Vene-Ukraina sõda – muutunud tarneaahelad, suuremad investeerimisriskid
- COVID-19 ja varustuskindlus, tootmise tagasitoomise suund EL-is

USA ja Euroopa – suurima turuosaga

- Vananev rahvastik
- Üha täiustuvad diagnostilised võimalused
- Suurenev terviseteadlikkus

Tehnoloogia areng tõhustab täpsust ja turvalisust

Tehisintellekti (AI) rakendamine

- Ravimkandidaatide tuvastamine, raviainete mõjude ja ravivastuste ennustamine
- Tootmise ja tarneahelate optimeerimine
- Reaalajas otsuste langetamise toetamine
- Kvaliteedikontroll
- Ravimiohutuse järelvalve ja vastavusprotsesside tagamine

Küberturvalisuse tagamine

- Plokiahela tehnoloogia
- Andmeanalüütika, pilveanalüütika

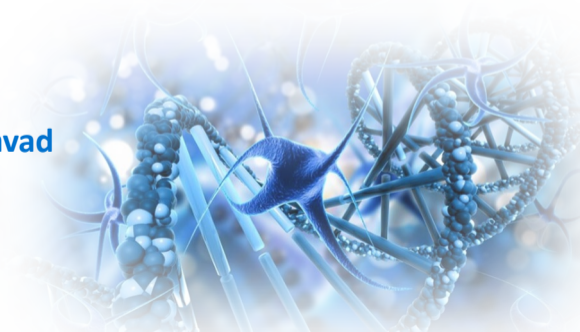
Keskkonnamõjuga seotud regulatsioonide karmistumine

- **Farmaatsiatööstus on väga energiakulukas**
- **Farmaatsiatööstusel on suhteliselt suur süsinikujalajälg**
Maailma Majandusfoorum: Farmaatsiatööstus vastutab 4,4% üleilmse heitkoguse eest.
- **Farmatseutiliste jääkide ja jäätmete käitlemisele kehtivad ranged reeglid**

Valdkonnaspetsiifilised üleilmsed arengusuunad

- **Biotehnoloogiaettevõtluse kiire kasv**
  - bioloogiliste ravimite kasvav kasutus
  - geeni- ning rakuteraapia
  - sünteetiline bioloogia
- **Personaalmehitsiini areng**
- **Digitaae tervisetehnoloogia kasvavad kasutusvõimalused**

Arengukeerukuste märksõnad:

- **Hindade ja mahtude poolest on RASKE MUU MAAILMAGA KONKUREERIDA**
- **KÕRGE SISENEMISBARJÄÄR VALDKONDA**
- **EESTIS PUUDUB KRIITILINE MASS VALDKONDLIKKE ETTEVÕTTEID, et tekiks piisav nõudlus ja pakkumine tööturul.**
- **„MAKSIMAALNE, mida teha saame, on HOIDA SENISEID ETTEVÕTTEID JA TOOTMIST“**
- **NAPIB ARGUMENTE, et tuua ravimitootmist ja -arendust Eesti jaoks PRIORITEETSEKS valdkonnaks**

Arenguvõimaluste märksõnad:

- PEAME TEGEMA MIDAGI KEERULISEMAT
- TEENUSEPAKKUMINE RAVIMIARENDUSPROTSESSI KITSAMATES ETAPPIDES
- EUROOPA LIIDU ÜLESE TURU EELISED
- RAVIMIARENDUS- JA -TÖÖSTUSPROTSESSID ON PIKAAJALISED, olulisel kohal rahvusvaheline koostöö ja usaldusväärsus
- START-UP JA SPIN-OFF TÜÜPI ETTEVÕTETE ESILETÕUS

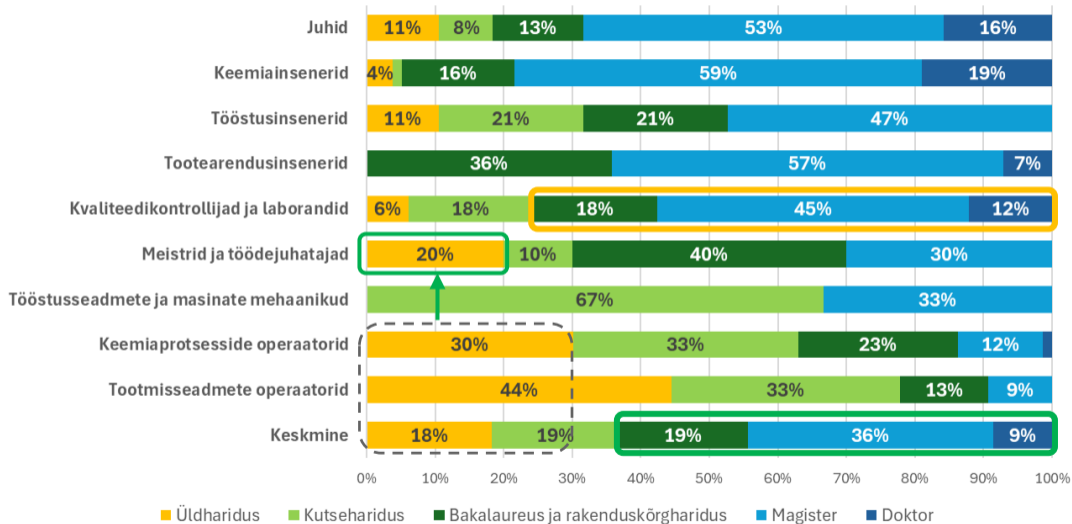

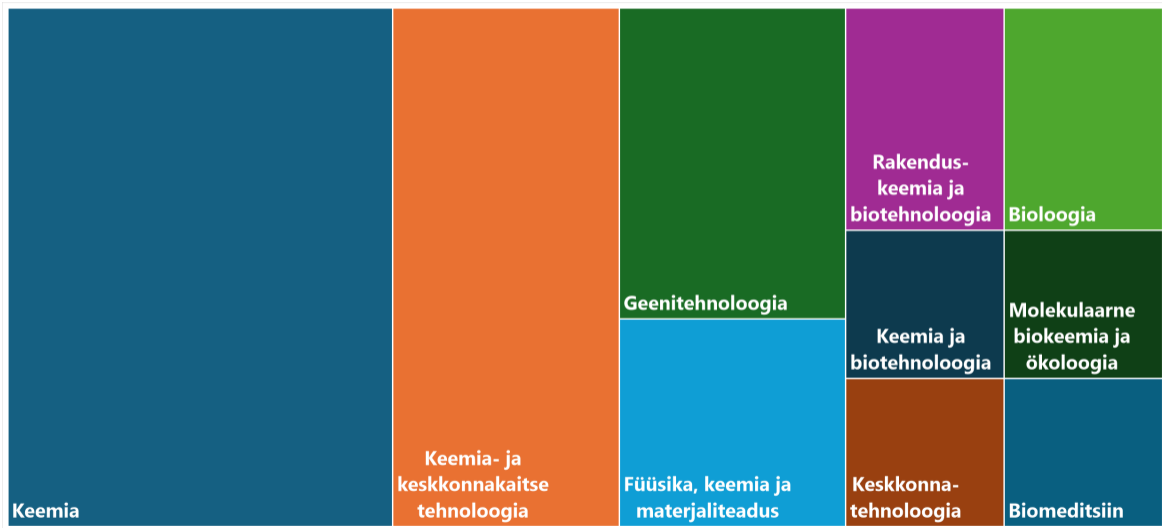
Milline osakaal farmaatsiatööstuse töötajatest on kõrgharidusega?

Haridus

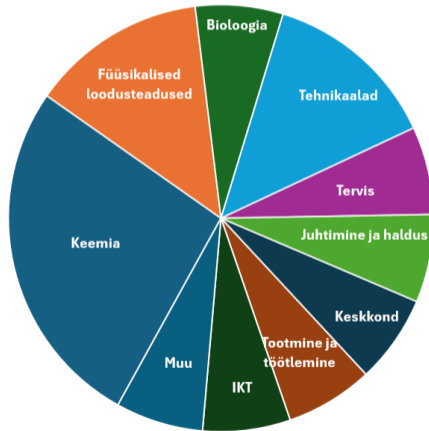
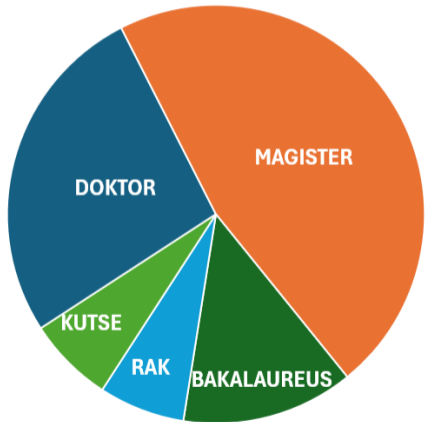

Milliste õppekavade lõpetanuid on valdkonnas enim

Töö ja õpingute ühildamine – mis tasemel ja mida töötajad õpivad?

Õpib 4,4%

Välistööjõud

Välispäritolu töötajad*:

- 10% valdkonnas tervikuna
- 20% keemiainseneridest
- 10% tööstusinseneridest
- 80% on kuni 45-aastased

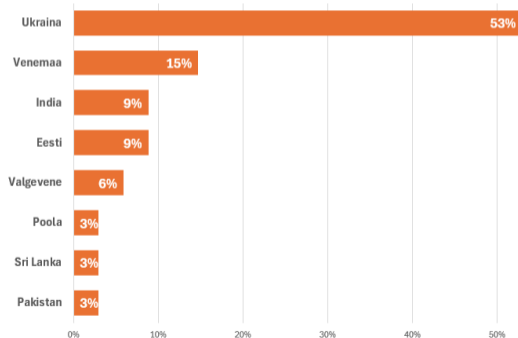
* Sh välismaalt naasnud, kuid Eesti päritolu

Ajutise kaitse saajad:

- 50% välispäritolu töötajatest
- 75% on kõrgharidus
- 50% töötab keemiainsenerina

2/3

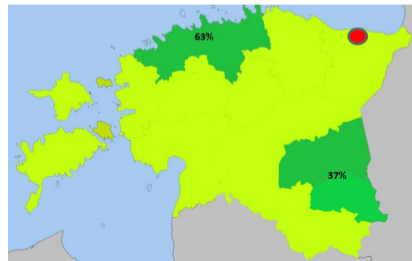
*valdkonnas rakendunud välistööjõust
töötab tippspetsialistidena, neist enamik
keemiainseneridena.*

Laborandi ja keemiaprotsesside operaatori kutseõppe lõpetanuid napib

Lõpetajaid sobivatel või lähedastel erialadel (2019/20–2021/22, keskm)				
KUT	RAK	BA	MA	Kokku
494	175	296	449	1414

Õppekavarühm:	lõpetajaid aastas
Keemiatehnoloogia ja -protsessid	(3 a keskmine)
Laborant	11
Keemiaprotsesside operaator	9
KOKKU	20

Tasemeharidusega tööjõu vajadus vs koolituspakkumine 10 a jooksul

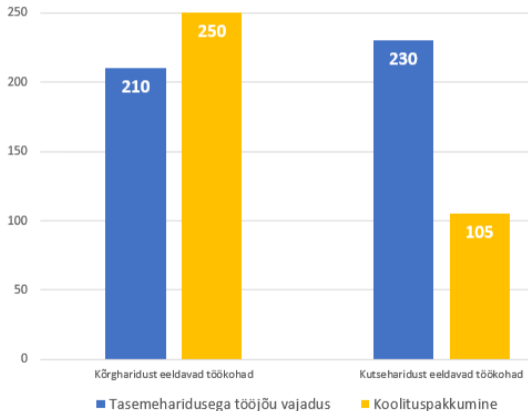
ÕPPEKAVA-
RÜHMAD
KÕRGH.

Füüsilised
loodusteadused

Tehnikaalad

Bioloogia ja sellega
seotud teadused

Tervis

ÕPPEKAVA-
RÜHMAD
KUTSEH.

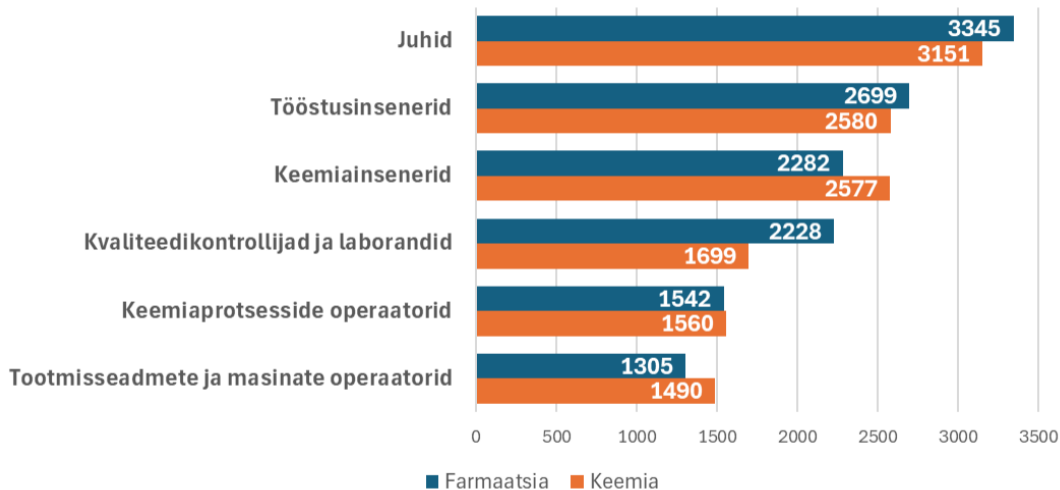
Keemiatehnoloogia
ja - protsessid

Elektroonika ja
automaatika

Mehaanika ja
metallitöö

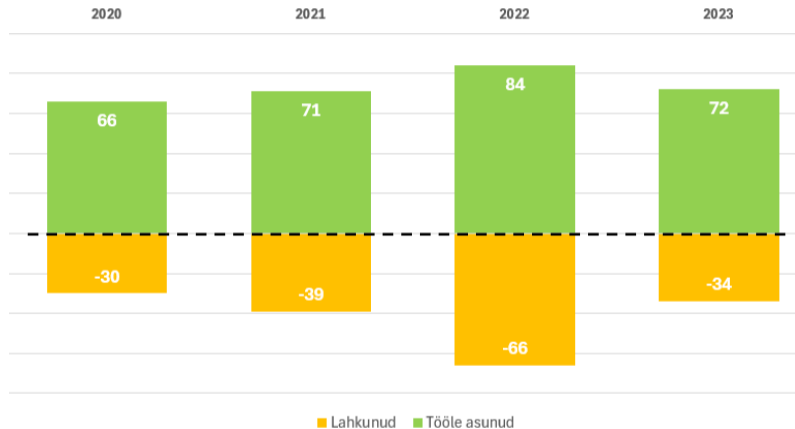
Elektrienergia ja
energeetika

Milline on valdkonna palgatase võrreldes keemiatööstusega?

Valdkonna töötajate voolavus

Tööjõuvajaduse märksõnad – spetsiifiliste oskuste puudus, üleharitud laborandid ning õpe töökohal

	HÕIVATUD 2023		PROGNOOS 2033	VAJADUS VS. PAKKUMINE
Juhid	50	↗	55	ERIALA- SPETSIIFILISTE OSKUSTE PUUDUJÄÄK
Keemiainsenerid	160	↑↑↑	260	
Tootearendusinsenerid	40	↑↑↑	65	
Tööstusinsenerid	40	↑↑	55	OK
Keskkonnaspetsialistid	10	↑	15	OK
Meistrid ja töödejuhatajad	20	↑↑	30	OK
Kvaliteedikontrollijad, laborandid	80	↑↑↑	135	KÕRG/KUTSE
Tööstusseadmete ja masinate mehaanikud	20	↑↑	30	OK
Keemiaprotsesside operaatorid	100	↑↑↑↑↑	200	ÕPE TÖÖKOHAL
Tootmisseadmete ja masinate operaatorid	80	↑↑↑↑	150	ÕPE TÖÖKOHAL

↑↑↑↑↑ – ülisuur kasv (kuni 100%)
 ↑↑↑↑ – hüppeline kasv (üle 70%)
 ↑↑↑ – intensiivne kasv (kuni 70%)

↑↑ – suur kasv (kuni 40%)
 ↑ – keskmine kasv (kuni 20%)
 ↗ – väike kasv (kuni 10%)

Valdkondlikud kitsaskohad ja ettepanekud

Kitsaskohad – kõrgharidus:

- Eesti farmaatsiatööstusettevõtetes on puudus farmaatsiateadmistega ning ravimiarenduse ja -tootmise tervikvaatega spetsialistidest.
  - Ettepanek: TÜ kujundab proviisori integreeritud 5-aastase õppe ümber paindlikumaks bakalaureuse ja magistriõppeks (3+2 õppekava), mis võimaldab magistriastmes **spetsialiseerumist ka ravimiarenduse suunal**.
- Eesti farmaatsiatööstuses on puudus tööstusinseneeria teadmiste ja kogemusega keemiainseneridest.

Kitsaskohad – kutseharidus:

○ Eesti farmaatsiatööstuses ja biotehnoloogia TA-ettevõtetes napib kutseharidusega ja heade käeliste oskustega laborante.

- Ettepanek: Tööandjate, koolide ja Kutsekoja koostöös määratletakse universaalse profiiliga laborantide teadmiste ja oskuste vajadus ning leitakse sobiva õppe pakkuja(d).

Kitsaskohad – oskuste õpetamine:

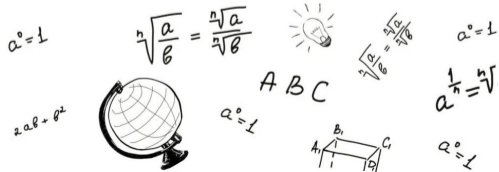
○ Farmaatsiatööstuse tööandjate hinnangul on proviisori eriala, aga ka teiste sektoriga seonduvate õppesuundade (füüsikalised loodusteadused, tehnikaalad ning bioloogia ja sellega seotud teadused) erialade lõpetajate praktiliste oskuste tase sageli madal.

- Ettepanek: TÜ farmaatsia instituut analüüsib võimalusi arvestamiseks praktikat farmaatsiatööstusettevõttes ka kehtiva proviisori integreeritud õppekava raames (nt valikainena).

Üldised kitsaskohad:

- **Koolilõpetajate teadlikkus farmaatsiatööstusest** kui huvitavaid karjäärivalikuid väljakutseid pakkuvast sektorist on väike.
- **Noorte huvi reaalinete, eriti keemia ja füüsika õppimise vastu** on vähenenud juba üldhariduses.
- **Reaalinete õpetajate puudus** üldhariduskoolides viib keemia ja füüsika õpetamise ja õpilaste teadmiste taseme languseni.

Küsimused ja arutelu

Lõpetuseks:

- **OSKA farmaatsiatööstuse uuringu aruanne ja infomaterjalid:**

<https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/farmaatsia>

- **Täna esitlused:**

Kutsekoja veebis järelvaadatavad

2024. a teises pooles avaldatavad uuringud

- Ehituse valdkonna uuring – avalikustati: 01.10.24
Infotund 29. oktoober kell 13
- Tervishoiu valdkonna hõiveprognos – avaldatakse: 06.11.24

Farmaatsiatööstus

2024

Ehitus

2024

Transport

2024

Perearstiabi

2024

Logistika

2024

Madala erialase rakendamisega erialad
kutseõppes ja selle põhjused

2024

Arvestusala ja ärinõustamine

2024

Masina-, metalli- ja elektroonikatööstus;
mootorsõidukite hooldus ja remont

2023

OSKA töölaual 2024/25

- Kinnisvara valdkonna uuring
- Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalide tööstuse uuring
- Välistöajõu vajaduse uuring
- Taastuvenergia kasutuselevõttuga kaasneva tööjõu vajaduse uuring
- IKT-valdkonna seireuuring

Täname kuulamast!

riina.tilk@kutsekoda.ee

elin-kylliki.kruusmaa@kutsekoda.ee